

A Szent Borbála bányaitelepi templom oltárképe,
1933 (Csolnok, Augusztá-akna)

Bodonyi Emőke

JEGES ERNŐ OLTÁRKÉPE

SZENT BORBÁLA BÁNYATELEPI TEMPLOM, 1933

Jeges Ernő (1898–1956) már pályakezdése idején nemcsak grafikai tevékenységével, hanem festészeti törekvéseivel is felhívta magára a kortársak figyelmét. A húszas évekbeli piktúrája érintkezett a korszak Ákadia-festészetével, amely elsősorban Szőnyi István és a köréje gyűlt művészek tevékenységét jellemezte. Jeges Ernő kétéves párizsi tartózkodás után, főiskolai társaival, Réti István egykori tanítványával 1926-ban megalapította a Szentendrei Művésztelepet, ahol a harmincas évek elejéig a nagybányai művészet jegyében számos táj- és városképet készített, és mindezek mellett az újítás jegyében expresszív kifejezőeszközökkel telített formanyelvet alakított ki. A sokirányú tájékozódással párhuzamosan korán kialakult alapvető művészeti célkitűzése, a magyar történelmi festészet megújítása. 1931–1934 között állami ösztöndíjasként Rómában dolgozott, ahol a múzeumokban elsősorban a reneszánsz mesterek alkotásait tanulmányozta és freskófestészetet tanult. Első nagy történelmi tablóját, a méreteivel is impozáns, 3 x 6 méteres *Bakócz Tamás bevonulása Rómába* című festményét 1934-ben mutatta be a magyar közönségnek. Ezzel egyidejűleg egyházművészeti alkotások készítésére is kapott megbízást. Bár a vallásos tematikájú kompozíciók iránti érdeklődését számos korábbi táblaképe bizonyítja, az első hivatalos egyházművészeti megrendelését a Dorog melletti település, a csolnoki Szent Borbála bányásztemplom oltárképének megfestésére kapta 1933-ban. Jeges Ernő bámerre járt, min-

denhol megfestette a környező tájak, városok képét, amely gyakran szolgált a történelmi és vallási kompozíciók háttéréül. Az 1932-ben újonnan épített csolnoki Szent Borbála bányatelepi templom modern térfelfogásához, és az oltárkép részére kialakított mélyedés csúcsíves formájához alkalmazkodva készült a vászon alapú olajkép, amelynek középpontjába Szent Borbálának, a bányászok védőszentjének koronás alakja került attribútumait, a kelyhet és a kardot tartva kezében. A vékonyan festett nagyméretű oltárképen a szent alakja körül a környék jellegzetes motívumai, háttérben a Getehegy, a jobb felső szélén maga a templom és alatta egy csillevonó, lent balra az aknatorony, jobbra a bányászok-lakta falusi házak láthatóak. Szent Borbála aranyglóriás alakja felől fény-nyalábok áradnak a település részeire, mintegy kifejezve a bányászok védőszentjének jótékony, védelmező szerepét.

A nagybányai szellemiségű atmoszférikus hatású, napfényes, élénk színezésű tájrészletekben stilizált növénymotívumok tűnnek fel, a szent alakjának kosztümös ábrázolása pedig a művész későbbi, archaikus hangulatú egyházművészeti alkotásait előlegezi meg. A különböző stílusfelfogású részletek alkalmazása a művésznek a témához illő kifejezési mód kereséséről tesz tanúbizonytságot. Az egységes összhatást azonban ez nem zavarja meg, és a későbbi, archaizáló kompozíciókkal összevetve, az oltárképet az oeuvre legmodernebb egyházművészeti alkotásaként tarthatjuk számon.